

Fenntarthatósági témahét nyitórendezvénye

Egyesült Nemzetek
Nevelésügyi, Tudományos és
Kulturális Szervezete

UNESCO
**Magyar Nemzeti
Bizottság**

Országház Delegációs Terme

2018. Április 23.

Dr. Soós Gábor, főtitkár

A háború tapasztalata...

UNESCO Constitution (1946)

UNESCO Alapokmány (részlet)

That since wars begin in the minds of men,
it is in the minds of men that the defences of
peace must be constructed;

mivel a háborúk az emberek tudatában keletkeznek,
az emberek tudatában kell a békének védelmet
emelni;

That ignorance of each other's ways and lives has been a common cause, throughout the history of mankind, of that suspicion and mistrust between the peoples of the world through which their differences have all too often broken into war;

a történelem folyamán egymás nem ismerése volt a nemzetek közötti gyanakvás és bizalmatlanság szülőoka, miáltal nézeteltéréseik túl gyakran torkolltak háborúba;

Mai feladata

Az UNESCO feladata a nemzetközi együttműködés koordinálása az oktatás, a tudomány, a kultúra és a kommunikáció terén. Megerősíti a nemzetek és társadalmak közötti kapcsolatokat és mobilizálja a szélesebb közönséget annak érdekében, hogy **minden gyermek és minden állampolgár**

- hozzáférjen a **minőségi oktatáshoz**; mely alapvető emberi jog és a fenntartható fejlődés nélkülözhetetlen feltétele;
- olyan **kulturális közegben** nőjön fel és éljen, mely **sokszínűségben és párbeszédben** gazdag, és ahol a **kulturális örökség** a generációk és népek közötti híd;
- teljes mértékben **részesülhet a tudomány eredményeiből**;
- és a **kifejezés teljes szabadságát** élvezheti; mely a demokrácia, a fejlődés és az emberi méltóság alapja.

Átfogó prioritások: **AFRIKA és a NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG**

VILÁGUNK ÁTALAKÍTÁSA: FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETRENDSZER 2030

- Az **emberiségre, a bolygóra és jólétre** irányuló cselekvési terv.
- Cél az **egyetemes béke nagyobb szabadság** formájában történő megszilárdítása.
- A **szegénység felszámolása** annak valamennyi formájában és megnyilvánulásában a legnagyobb globális kihívás és a fenntartható fejlődéshez nélkülözhetetlen követelmény.

 **FENNTARTHATÓ
FEJLŐDÉSI CÉLOK**
17 CÉL, HOGY ÁTALAKÍTSUK VILÁGUNKAT

1 A SZEGÉNYSÉG
FELSZÁMOLÁSA

2 AZ ÉHEZÉS
MEGSZÜNTETÉSE

3 EGÉJSZÉG ÉS
JÓLLÉT

4 MINŐSÉGI
OKTATÁS

5 NEMEK KÖZÖTTI
EGYENLŐSÉG

6 TISZTA VÍZ ÉS
ALAPVETŐ
KÖZTISZTASÁG

7 MEGFIZETHETŐ ÉS
TISZTA ENERGIA

8 TISZTESSÉGES
MUNKA ÉS GAZDASÁGI
NÖVEKEDÉS

9 IPAR, INNOVÁCIÓS
INFRASTRUKTÚRA

10 EGYENLŐTLENSÉGEK
CSÖKKENTÉSE

11 FENNTARTHATÓ
VÁROSOK ÉS
KÖZÖSSÉGEK

12 FELELŐS
FOGYASZTÁS ÉS
TERMELÉS

13 FELLÉPÉS AZ
ÉGHAJLATVÁLTOZÁS
ELLEN

14 ÓCEÁNOK ÉS
TENGEREK VÉDELME

15 SZÁRAZFÖLDI
ÖKOSZISZTÉMÁK
VÉDELME

16 BÉKE, IGAZSÁG ÉS
ERŐS INTÉZMÉNYEK

17 PARTNERSÉG A
CÉLOK ELÉRÉSÉÉRT

**FENNTARTHATÓ
FEJLŐDÉSI
CÉLOK**

UNESCO vezető szerepe: 4. cél

- Az inkluzív, méltányos és minőségi oktatás biztosítása, valamint az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek elősegítése mindenki számára

4.7 alcél

- Minden tanuló olyan tudást és készséget szerezzen, amely **a fenntartható fejlődés előmozdításához szükséges, beleértve egyebek közt a fenntartható fejlődés, és a fenntartható életmódokkal**, az emberi jogokkal, a nemek közti egyenlőséggel, a béke és az erőszakmentesség kultúrájának előmozdításával, **a globális felelősség szemléletével, a kulturális sokszínűség és a kultúrának a fenntartható fejlődéshez történő hozzájárulásával foglalkozó oktatás révén**

Global Citizenship Education

globális felelősségre nevelés :

A globális felelősségvállalásra nevelés célja az, hogy változásokat idézzon elő, és átadja, illetve kifejlessze azokat az ismereteket, készségeket, értékeket és attitűdöket, amelyekre a tanulóknak szükségük van, hogy hozzá tudjanak járulni a befogadóbb, igazságosabb és békésebb világ megteremtéséhez.

Globális felelősségre nevelés

Kognitív: A globális, regionális, nemzeti és helyi kérdések megismerése, megértése és az ezekről való kritikus gondolkodás, valamint az egyes országok és népelemek összekapcsolódása és egymásrataltsága.

Szociális-érzelmi: A közös emberiséghez való tartozás érzése, közös értékek és kötelezettségek, empátia, szolidaritás, továbbá a különbségek és a sokszínűség tisztelete.

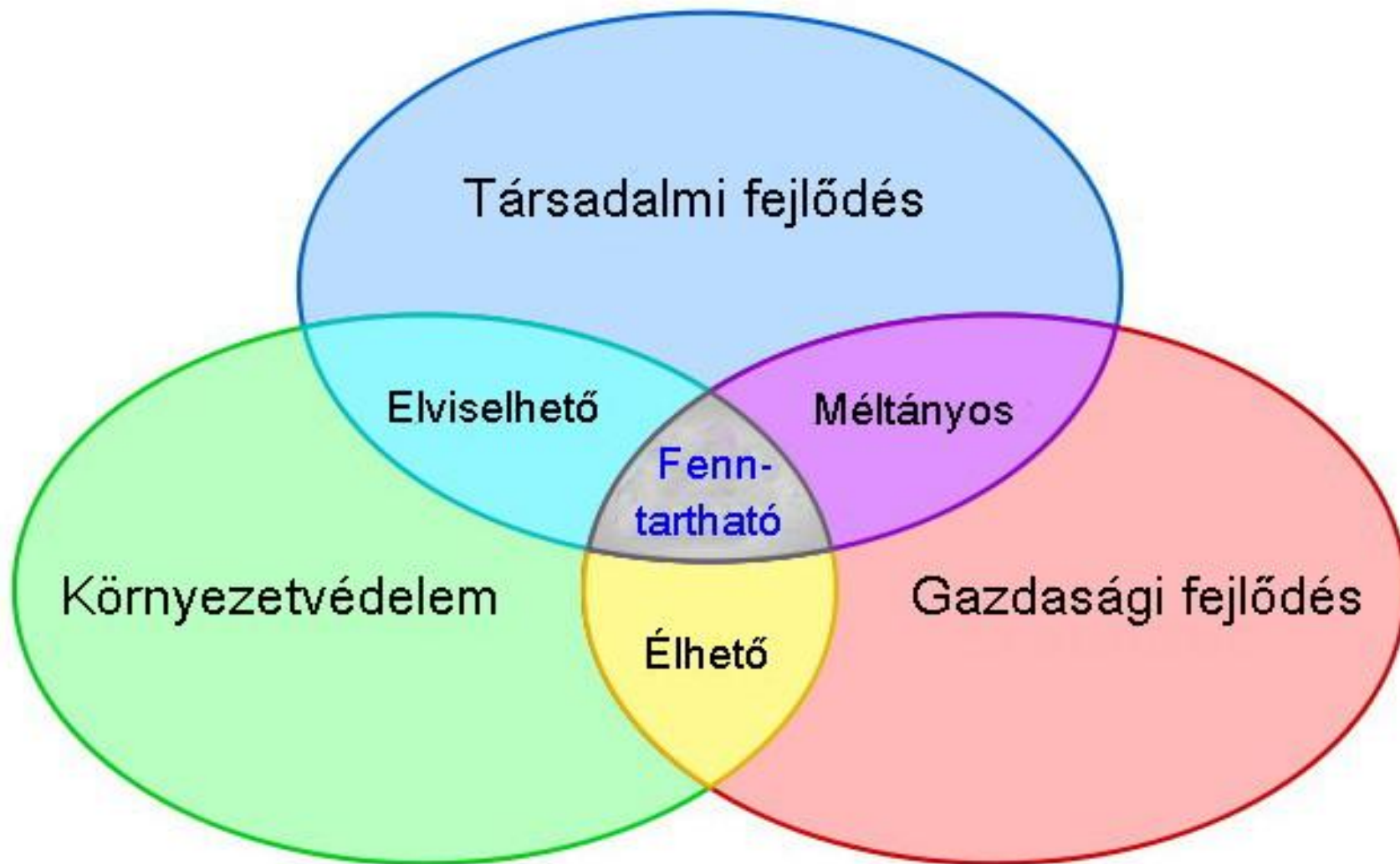
Viselkedésbeli: Hatékony és felelősségteljes fellépés helyi, nemzeti és globális szinten a békésebb és fenntarthatóbb világért.

Világ Legnagyobb Tanórája 2017.

- Az első Globális oktatóprojekt
- A világ 160 országában egy időben kerül megrendezésre
- A fenntartható fejlődést szolgáló Globális Célokról szól
- A tudatos táplálkozás, a felelős élelmiszerfogyasztás az idei fókusztema
- Az ENSZ koordinálásával

A fenntartható fejlődés

Egyetemes nyilatkozat a kulturális sokszínűségről (2001)

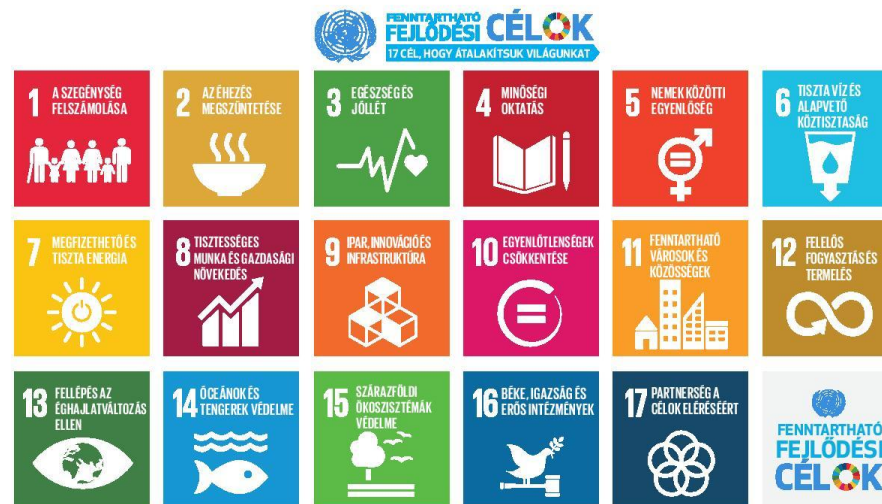
- A kultúra különböző formákat ölt az időben és a térben. Ezt a sokszínűséget az emberiséget alkotó csoportok és **társadalmak identitásának egyedisége és pluralizmusa** testesíti meg. **Mint a kapcsolatok, az újítások és a kreativitás forrása, a kulturális sokszínűség éppolyan fontos az emberiség számára, mint a természet számára a biodiverzitás.** Ebben az értelemben **az emberiség közös örökségét** képezi, amit a jelen és a jövő generációk érdekében el kell ismerni és meg kell őrizni.

Egyetemes nyilatkozat a kulturális sokszínűségről (2001)

- A kulturális sokszínűség kitágítja az egyén számára hozzáférhető lehetőségek skáláját; **egyike a fejlődés motorjainak, ha fejlődés alatt nem pusztán gazdasági növekedést értünk, hanem olyan eszközt, mely kielégítőbb szellemi, érzelmi, erkölcsi és lelki élethez segít hozzá.**

Kultúra a fenntartható fejlődési célokban

- Oktatás, fenntartható városok, élelmiszer biztonság, környezet, gazdasági növekedés, fenntartható fogyasztási és termelési módok, békés és befogadó társadalmak

UNESCO kulturális örökséggel kapcsolatos egyezményei

1954: A kulturális javak védelme fegyveres konfliktus esetén
Két Protokollja (1954 és 1999) – 127 Résztes Állam

1970: UNESCO-egyezmény a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona átruházásának megakadályozását és megelőzését célzó eszközökről – 131 Résztes Állam

1972: **A világ kulturális és természeti javainak védelméről szóló nemzetközi egyezmény** - 192 Résztes Állam

2001: Egyezmény a víz alatti kulturális örökség védelméről – 55 Résztes Állam

2003: **A szellemi kulturális örökség megóvásáról szóló egyezmény** – 170 Résztes Állam

2005: **A kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló egyezmény** – 143 Résztes Állam

UNESCO Egyezmény a szellemi kulturális örökség megőrzéséről (2003)

<http://www.unesco.org/culture/en/masterpieces/>

Egyesült Nemzetek
Nevelésügyi, Tudományos és
Kulturális Szervezete

- Szellemi
- kulturális
- örökség
-

A magyarra fordítás nehézségei:

Folklore (nemzet, jelentés a történelemben) →
szellemi kulturális örökség... (élő hagyomány)

- *intangible cultural heritage* (ang.) –
 - *patrimoine culturel immatériel* (fr.)
- ~ szellemi / immateriális kulturális örökség

Korábbi, részleges elnevezések:

Folklór, szóbeli hagyomány, (népi) életmód, néprajzi kultúra, közösség-alapú kultúra, szokások, élő kulturális örökség, populáris kultúra, stb.

Az Egyezmény 2. cikkelyéből:

1. A „szellemi kulturális örökség” olyan **szokás, ábrázolás, kifejezési forma, tudás, készség** – valamint az ezekkel összefüggő eszköz, tárgy, készítmény és kulturális színhely –, melyet **közösségek, csoportok, esetenként egyének** kulturális örökségük részeként elismernek. Ez a nemzedékről nemzedékre hagyományozódó szellemi kulturális örökség - amelyet a közösségek, csoportok a környezetükre, a természettel való kapcsolatukra és a történelmükre adott válaszként **állandóan újratehermenek** – az **identitás és a folytonosság** érzését nyújtja számukra, ily módon segítve elő a kulturális sokszínűség és emberi kreativitás tiszteletét.

2. Az 1. pontban meghatározott szellemi kulturális örökség többek között az **alábbi területeken** nyilvánul meg:

- a) **szóbeli hagyományok és kifejezési formák, beleértve a *nyelvet* is, mint a szellemi kulturális örökség *hordozóját*,**
- b) előadóművészetek,
- c) társadalmi szokások, rítusok és ünnepi események,
- d) a természetre és a világegyetemre vonatkozó ismeretek és gyakorlatok,
- e) hagyományos kézművesség;

Az Egyezményben részes valamennyi állam

- megteszi a szükséges intézkedéseket *a területükön található SZKÖ megőrzésének biztosítására*”
- *a megfelelő közösségek, csoportok és nem kormányzati szervek részvételével azonosítja és meghatározza a területükön található SZKÖ különböző elemeit*

15. cikk

A közösségek, csoportok és egyének részvétele

A szellemi kulturális örökség védelmében kifejtett tevékenysége keretében minden Részes Állam arra törekszik, hogy a lehető legszélesebb körben **biztosítsa az ilyen örökséget létrehozó, megőrző és továbbadó közösségek, csoportok és – bizonyos esetekben – egyének részvételét és aktív közreműködését a kulturális örökség kezelésében.**

Nemzetközi listák:

- Nemzetközi reprezentatív lista az emberiség szellemi kulturális örökségéről (399 elem 112 Államban);
- Azonnali megőrzést igénylő szellemi kulturális örökségek listája (52 / 28 Állam);
- A szellemi kulturális örökség védelmét célzó programok, projektek („good practices”) tára (19 /15)

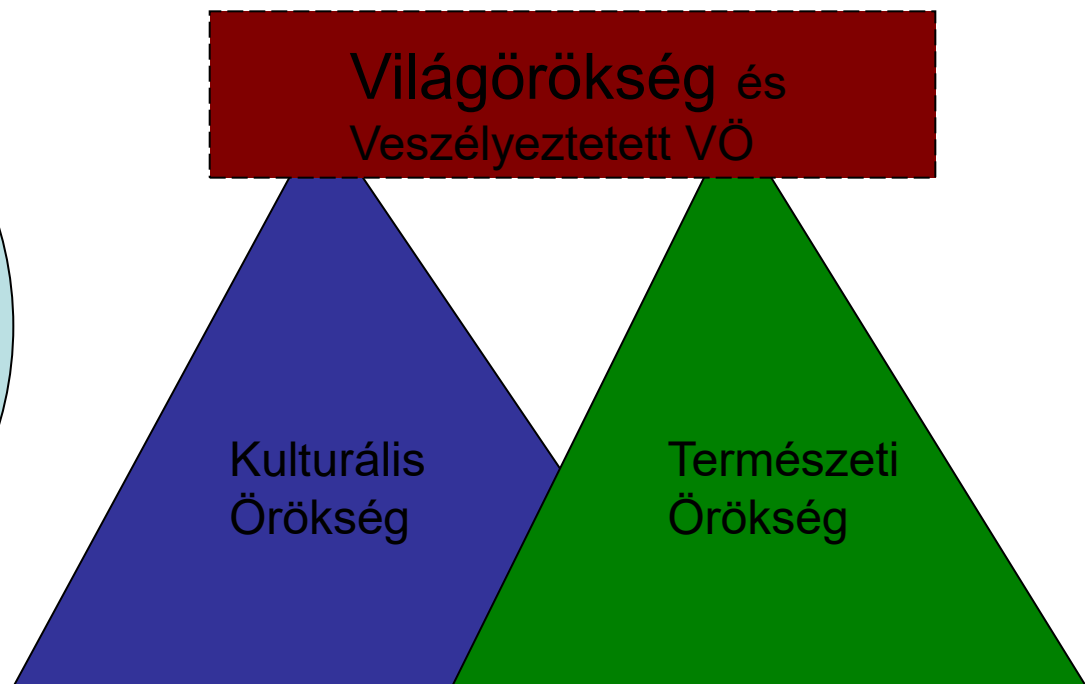
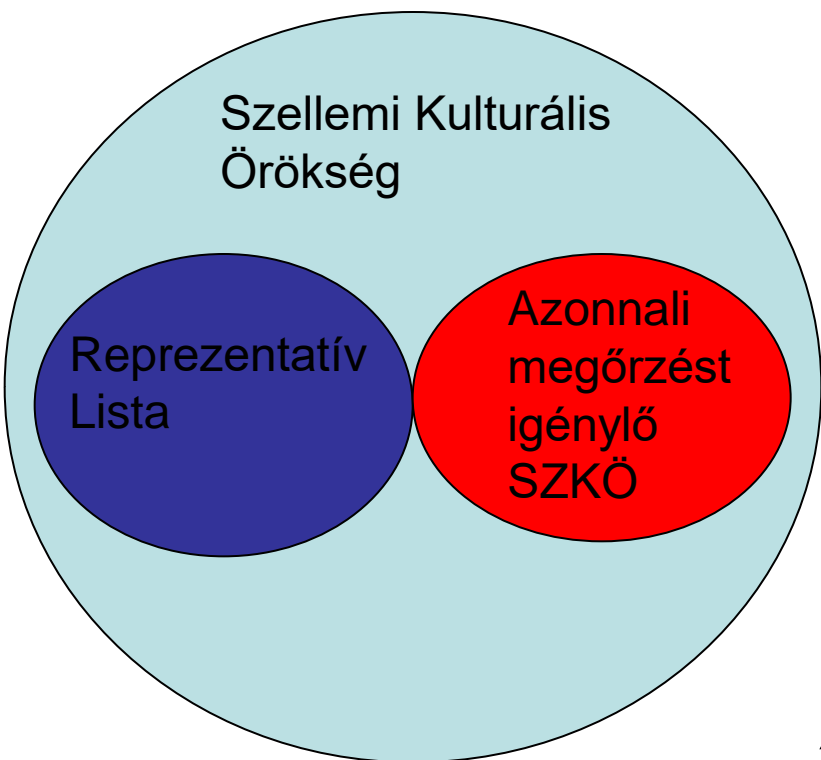
<https://ich.unesco.org/en/lists>

A két egyezmény listáinak összehasonlítása

Nemzetközi listák:

2003.

1972.

Nemzeti szintű listák:

- Az összes SZKÖ az adott állam területén
- VÖ Várományos (tentatív) lista

Köszönöm a figyelmet!

gabor.soos@unesco.hu

